

**Waterstudie
Rozemarijn 1
te Wateringen**

**Opdrachtgever
Ontwikkelingscombinatie
Rozemarijn B.V.
te Kwintsheul**

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

Waterstudie Rozemarijn 1 te Wateringen

—
Aqua-Terra Nova BV

Zuidweg 79
2671 MP Naaldwijk
telefoon 0174 – 625246
fax 0174 – 629744
www.aquaterranova.nl
—

**Opdrachtgever
Ontwikkelingscombinatie
Rozemarijn B.V.
te Kwintsheul**

Datum: 24 april 2019
Rapportnr: 217157/Aqua-Terra Nova301b/AW WT
Status: Eind rapportage

COLOFON

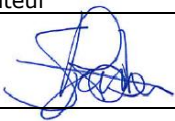

Titel : **Waterstudie / Watertoets Rozemarijn 1 te Wateringen**

Opdrachtgever : **Ontwikkelingscombinatie Rozemarijn b.v.**
Contactpersoon : dhr. C. Eekhout

Projectteam

Projectmanager : ing. A.P. Wubben
Auteur : R. Sjoukes
Kwaliteitsborging : ing. A. P. Wubben

Projectnummer : **217157**

Datum vrijgave	Status	Auteur	Vrijgave border
24 april 2019	Eindrapport		
6 november 2017	Eindconcept		

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding watertoets	1
1.2	Watertoets	1
1.3	Beleidsnota Beperken en voorkomen wateroverlast	1
1.4	Waterplan	1
1.5	Procedure.....	1
1.6	Leeswijzer	2
2	PROJECTGEBIED HUIDIGE SITUATIE	3
2.1	Algemeen.....	3
2.2	Veiligheid en waterkeringen.....	3
2.3	Waterkwantiteit	3
2.4	Watersysteemkwaliteit en ecologie	5
2.5	Onderhoud en bagger	5
2.6	Afvalwater en riolering	5
3	TOEKOMSTIGE SITUATIE	6
3.1	Algemeen.....	6
3.2	Veiligheid en waterkeringen.....	6
3.3	Waterkwantiteit	6
3.4	Bodem en grondwater.....	8
3.5	Waterkwaliteit en ecologie.....	8
3.6	Onderhoud en bagger	8
3.7	Afvalwater en riolering	8
3.8	Procedure.....	9
BIJLAGE 1	FASEN WATERTOETS	10
BIJLAGE 2	PROJECTGEBIED HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE SITUATIE.....	11
BIJLAGE 3	LEGGERKAART DELFLAND	15
BIJLAGE 4	NORMEN BERGINGS- EN AFVOERCAPACITEIT	16
BIJLAGE 5	INFORMEEL ADVIES HOOGHEEMRAADSCHAP VAN DELFLAND	17
BIJLAGE 6	LITERATUUR.....	21

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding watertoets

Het projectgebied aan de Rozemarijn 1 te Wateringen betreft het terrein van een aantal voormalige scholen. De huidige opstanden zullen worden gesloopt en er zullen woningen worden gerealiseerd. Het projectgebied is ca. 3.988 m² groot. Deze ontwikkeling is echter op basis van het vigerende bestemmingsplan niet mogelijk. Om de ontwikkeling mogelijk te maken is een wijziging van de bestemmingen noodzakelijk. De bestemming 'Maatschappelijk' dient naar 'Wonen' te worden omgezet. Voor dit project dienen onder andere de gevolgen van deze ruimtelijke ingreep op de waterhuishouding te worden weergegeven. In dit kader is de onderhavige Watertoets / Waterstudie uitgevoerd door Aqua-Terra Nova BV in opdracht van Ontwikkelingscombinatie Rozemarijn B.V.

1.2 Watertoets

Bij ruimtelijke (her)ontwikkelingen is het van belang om de waterhuishouding van het begin af aan mee te nemen in de planvorming. Om dat te waarborgen is een verplichte watertoets in het leven geroepen. Het doel van de watertoets is een goede en evenwichtige afstemming tussen waterbeheer (kwantiteit en kwaliteit) en ruimtelijke plannen te bewerkstelligen en dient invulling te geven aan het thema water in de ruimtelijke paragraaf. In de watertoets komen verschillende waterthema's aan de orde, zoals waterkwantiteit, waterkwaliteit, waterkeringen, afvalwaterketen en beheer & onderhoud van nieuw oppervlaktewater. Wanneer knelpunten in de projectvoorbereiding worden gesignaleerd moeten er alternatieve en/of compenserende maatregelen worden genomen in de planontwikkeling en uitvoering. De waterstudie is opgesteld volgens de "Handreiking Watertoets" en de Beleidsnota "Beperken en voorkomen wateroverlast" (2014) van het Hoogheemraadschap van Delfland (www.hhdelfland.nl/watertoets).

1.3 Beleidsnota Beperken en voorkomen wateroverlast

Deze laatstgenoemde nota van het Hoogheemraadschap van Delfland bevat het beleid op hoofdlijnen voor het op orde brengen en houden van het watersysteem ten aanzien van wateroverlast. Hiervoor is een effectgerichte, gebiedsgerichte en marktgerichte aanpak uitgewerkt. De nieuwe aanpak houdt in dat Delfland in nauwe samenwerking met de partners in het gebied op zoek gaat naar doelmatige oplossingen om wateroverlast te beperken en te voorkomen. De nieuwe aanpak is ook gericht op samenwerking en op oplossingen in "de weg van het water" (vasthouden, bergen en afvoeren) die bijdragen aan een beter functionerend watersysteem.

Met het vaststellen van de beleidsnota beperken en voorkomen wateroverlast komen de Nota Normering Wateroverlast (2005) en het Kaderdocument Vasthouden en Bergen (2008) te vervallen. Deze documenten zijn bij inwerkingtreding van de Beleidsnota ingetrokken. In de huidige Handreiking Watertoets voor gemeenten zijn al beoordelingscriteria, richtlijnen en aandachtspunten opgenomen. Als gevolg van deze beleidsnota zijn deze enigszins aangepast. De handreiking Watertoets is een dynamisch document die te allen tijde aangepast kan worden.

1.4 Waterplan

Begin januari 2015 is het Programma 2015-2018 Waterplan Westland vastgesteld. Dit programma is het resultaat van enkele verkenningen en uitwerkingsprogramma's sinds in 2008 het gezamenlijke waterplan "Westlands Water, Nu en Later" is opgesteld waarop de besluitvorming omtrent de uitvoering enige tijd is aangehouden. Een grote verandering ten opzichte van eerder beleid is dat het alleen voldoen aan de vaste waterbergingsnormen voor specifieke functies is losgelaten en dat nu maatwerkoplossingen en bijdragen van projecten ten gunste van het watersysteem worden gevraagd (zie bijlage1). De gemeenten worden geacht te werken volgens de nieuwe Beleidsnota van het Hoogheemraadschap van juli 2014.

1.5 Procedure

Volgens de procedure van de watertoets dient een concept rapportage aan het Hoogheemraadschap van Delfland te worden voorgelegd, welke hierop een informeel advies geeft waarop de rapportage mogelijk wordt aangepast. De concept rapportage kan op basis van het informeel advies definitief opgesteld worden.

De concept waterstudie is op 7 november 2017 middels het Watertoetsportaal aan het Hoogheemraadschap van Delfland voorgelegd. Op 11 april 2019 is door het hoogheemraadschap van Delfland gereageerd op de inhoud van het voorontwerp bestemmingsplan. Deze reactie is opgenomen in bijlage 5 en verwerkt in onderhavige eindrapportage.

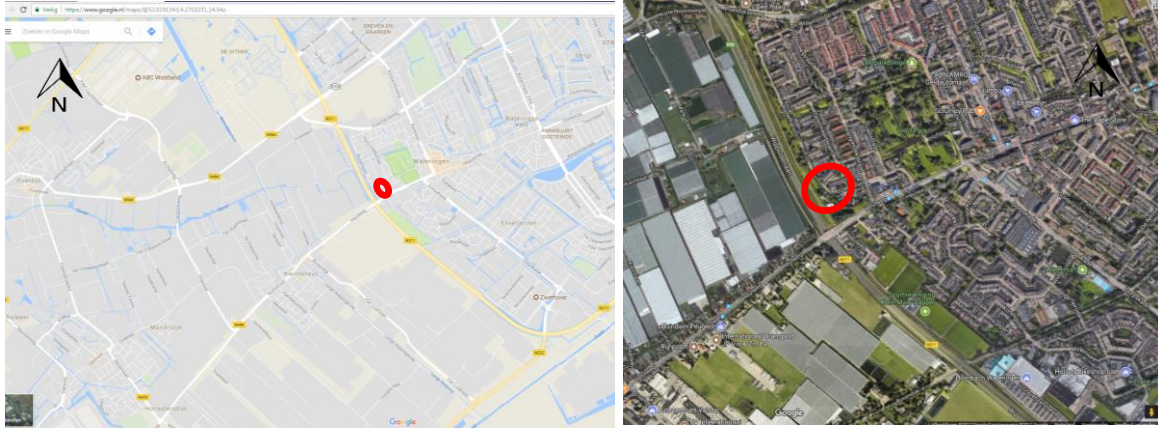
1.6 Leeswijzer

De rapportage is opgesteld op basis van een beschrijving van de huidige situatie van het projectgebied in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 wordt de nieuwe situatie weergegeven en worden de aspecten ten aanzien van het beleid en wensen vanuit het waterbeheer beleid vertaald naar het uiteindelijke inrichtingsplan.

2 PROJECTGEBIED HUIDIGE SITUATIE

2.1 Algemeen

Het projectgebied Rozemarijn 1 is gelegen te Wateringen, gemeente Westland in de provincie Zuid-Holland. Zie figuur 1 voor de ligging en bijlage 2 voor de begrenzing van het projectgebied. Het projectgebied ligt in de bebouwde kern van Kwintsheul omgeven door de straten Blauwe Wijngaardrank, Rozemarijn en Harry Hoekstraat.

Figuur 1. Ligging projectgebied, zie bijlage 2 voor een uitvergroting van het projectgebied (Bron: Google Maps).

Het oppervlak van het projectgebied bedraagt ca. 3.988 m². De bestaande bebouwing in het plangebied zal gesloopt worden en de terrein verharding worden verwijderd. Het projectgebied is onderdeel van de Wippolder, peilgebied I, met een peil van NAP – 0,80 m. Een uitsnede van de Wippolder met het projectgebied is weergegeven in bijlage 2, derde figuur.

De Wippolder wordt aan de west-, zuid- en oostkant omringd door boezemwater. Aan de zuidwestkant en aan de oostkant liggen diverse zijtakken van de boezem die tot ver in de polder reiken. Aan de noordkant grenst de polder aan de Eshofpolder. In peilgebied I kan op diverse locaties water ingelaten worden uit de boezem. De inlaten liggen aan de oost- en zuidkant van het peilgebied. Het water van peilgebied I wordt afgevoerd naar de boezem bij het poldergemaal aan de Strijp. Via peilgebied I kan water doorgevoerd worden naar de andere peilgebieden.

2.2 Veiligheid en waterkeringen

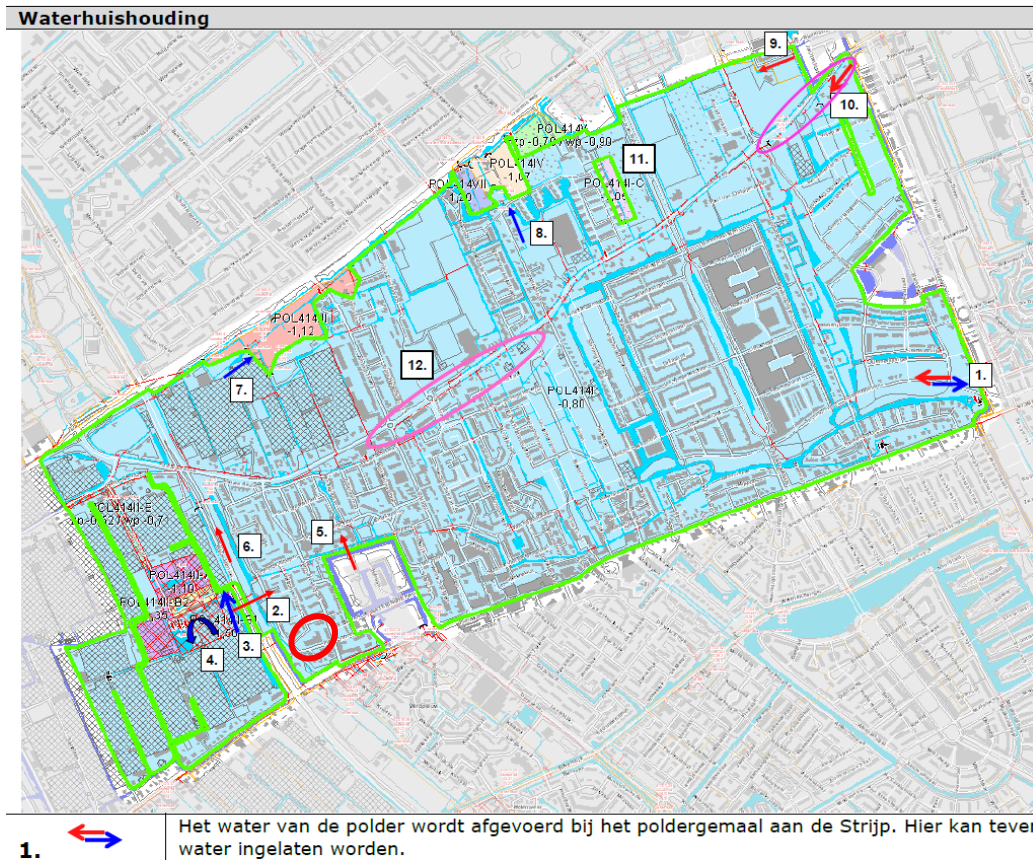
Het hoogheemraadschap van Delfland zet zich in voor de veiligheid van haar beheersgebied. Het bouwen en opslaan op waterkeringen mag niet zonder meer en hierop is de Delflands Algemene Keur van toepassing. Het maken van werken (waaronder bouwen) in de keurzone heeft strengere eisen dan het maken van werken in de beschermingszone van de waterkering. Met deze Keurbepalingen wil Delfland voorkomen dat de stabiliteit of het functioneren van de waterkering wordt beïnvloed. Tevens moet de waterkering in de toekomst, indien nodig, opgehoogd of verbreed kunnen worden. In veenkaden is het geheel niet toegestaan om in de kernzone van de waterkeringen werken te maken

Er komen in het gebied geen waterkeringen of beschermingszones voor. In bijlage 3 is de leggerkaart wateren en waterkeringen van het gebied opgenomen. Het projectgebied is gelegen buiten de kern- of beschermingszone van een waterkering.

2.3 Waterkwantiteit

Op nationaal niveau (Nationaal Bestuursakkoord Water 2011) zijn afspraken gemaakt over het voorkomen van wateroverlast. Het doel van het Bestuursakkoord is om de kwaliteit van het beheer te vergroten tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. De normen van de provinciale waterverordening (2009) geven aan waar de regionale wateren, met het oog op de bergings- en afvoercapaciteit, op ingericht moet zijn (zie bijlage 4). Provincie en waterschappen hebben vervolgens samenwerkingsafspraken gemaakt over de realisatie van de doelen in de waterverordening en leggen die vast in de Wateragenda 2012 - 2015.

De planlocatie is gelegen in de Wippolder en in deze polder is een ligt in peilgebied I. Dit peilgebied heeft een oppervlakte van 341,7 ha en beslaat ruim 95% van de Wippolder. (zie figuur 2 en bijlage 2). Voor dit plangebied wordt een maximale peilstijging van 25 cm aangehouden.

Figuur 2: Situering projectgebied in peilgebied I (Bron: Toelichting op partiële herziening peilbesluit Wippolder peilgebied I) . Het projectgebied is weergegeven onder

In de huidige situatie voldoet de Wippolder, volgens het Peilbesluit uit 2014, waarschijnlijk aan de normen voor wateroverlast. In eerdere berekeningen is een behoorlijke wateropgave berekend. Nadien hebben er diverse ontwikkelingen plaatsgevonden, waaronder de aanleg van een waterberging en de woonwijk Wateringseveld met veel open water. Daarnaast is het gemaal een paar jaar geleden vernieuwd en heeft nu voldoende capaciteit. In de praktijk doen zich geen verontrustende peilstijgingen voor. De peilstijgingen die gemeten worden, zijn niet groter dan de modelberekeningen hebben aangegeven.

Zover bekend zijn er geen problemen in het projectgebied bekend met betrekking tot de grondwaterstand. In de uitgangssituatie is het terrein qua verharding als volgt verdeeld (zie bijlage 2, bestaande situatie):

- Bestaande bebouwing & terrein verharding : 3.490 m²
- Bestaand onverhard terrein : 498 m²
- Totale gebied : 3.988 m²

De maaiveld hoogte is ca. +0,41 m NAP volgens hoogtekartaar.nl (zie figuur 5). Het grondwaterpeil zit naar verwachting op minimaal 0,8 m onder maaiveld.

Figuur 3: bestaande situatie projectgebied

2.4 Watersysteemkwaliteit en ecologie

Het projectgebied heeft geen directe invloed op de kwaliteit van het oppervlaktewater. De waterkwaliteit van de Wipolder voldoet niet aan de gebiedsspecifieke normen voor stikstof en fosfaat. Met name aan de westkant zijn de overschrijdingen groot tot meer dan vijf maal de norm. De ecologische kwaliteit is beoordeeld als voldoende. Daarnaast zijn er geen klachten bekend met betrekking tot de waterkwaliteit. Voor het goed functioneren van de natuurvriendelijke oevers is het gewenst dat het waterpeil op natuurlijke wijze fluctueert. In de Wipolder is echter geen kans voor flexibel peilbeheer.

2.5 Onderhoud en bagger

Het perceel ligt niet langs open water maar er loopt wel een watergang op 10 meter voorlangs het projectgebied. Deze wordt onderhouden door het Hoogheemraadschap (zie bijlage 3).

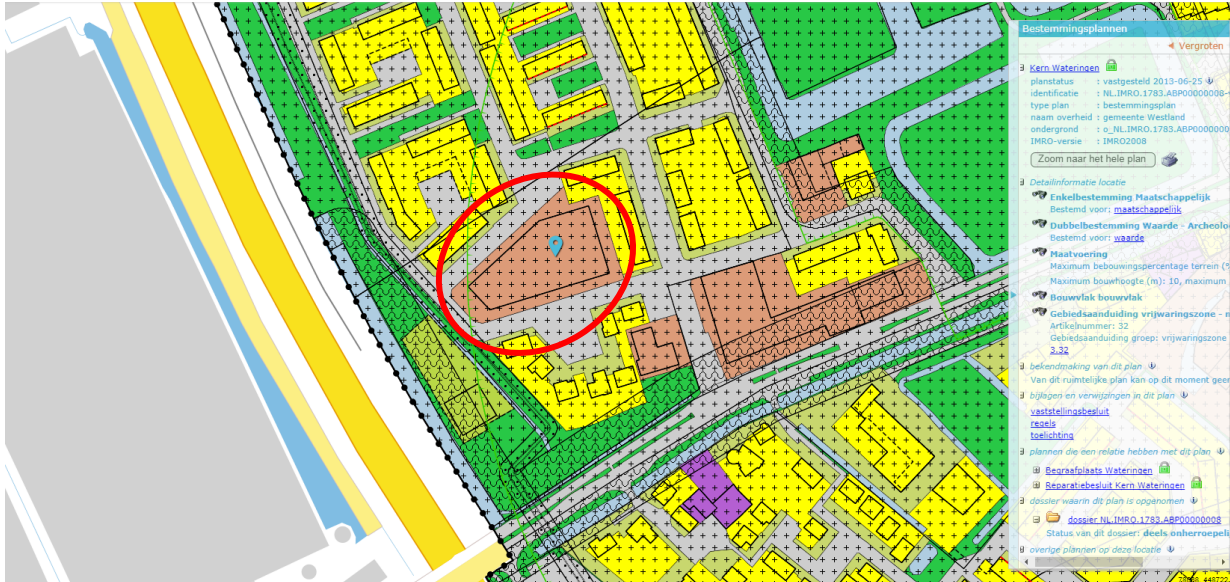
2.6 Afvalwater en riolering

Het projectgebied is mogelijk aangesloten op het bestaand gescheiden rioleringsstelsel van het woongebied. Het overige afvalwater wordt gescheiden van hemelwater van schone oppervlakken afgevoerd naar A.W.Z.I. Harnasch polder.

3 TOEKOMSTIGE SITUATIE

3.1 Algemeen

Ontwikkelingscombinatie Rozemarijn BV wil het projectgebied van 3.988 m² herstructureren zodat er woningen gebouwd kunnen worden. De voorgenomen ontwikkeling is in strijd met het vigerend bestemmingsplan "Kern Wateringen" van de gemeente Westland (onherroepelijk op 25 juni 2013), bestemming 'Maatschappelijk' met een dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie - 2' (zie figuur 4). Om deze ontwikkeling mogelijk te maken is het nodig het bestemmingsplan te wijzigen naar 'Wonen'. Hiervoor dient een Waterstudie / watertoets opgesteld te worden.

Figuur 4: Uitsnede huidige bestemmingsplan Kern Wateringen (Bron: ruimtelijke plannen)

In het Waterplan van de gemeente Westland (2008), het programma 2012-2015 van december 2011 en het uitvoeringsprogramma 2015 is voor het peilgebied waar het projectgebied in valt geen wateropgave neergelegd. Het nieuwe beleid van het Hoogheemraadschap "Beperken en voorkomen wateroverlast" is van toepassing (zie par. 3.3).

3.2 Veiligheid en waterkeringen

In de nieuwe situatie zal er ook geen oppervlaktewater aanwezig zijn of worden aangelegd.

In bijlage 3 is de leggerkaart wateren en waterkeringen van het gebied opgenomen. Op de kaart is ook in de nieuwe situatie geen beschermingszone voor dit perceel opgenomen. Nadere criteria ten aanzien van veiligheid en waterkeringen zijn niet aan de orde.

3.3 Waterkwantiteit

Het plan dient te voldoen aan de provinciale normen voor bergings- en afvoercapaciteit. Het maatgevende peil is ca. NAP - 0,80 m. Het projectgebied ligt in peilgebied I en er wordt uitgegaan van een maximale peilstijging van 25 cm. Het gemiddeld maaiveld in het peilgebied ligt op ca. NAP + 0,28 m. Het plangebied ligt op ca. 0,41 m (zie figuur 5), de maaiveldhoogte zal niet veranderen. In de nieuwe situatie zal de verharding afnemen. Het grondwaterpeil zit op min. 0,8 m onder maaiveld en hierop kan geïnfiltreerd worden.

Conform de Handreiking Watertoets en de nieuwe beleidsnota van Delfland (juli 2014) mag de waterhuishoudkundige situatie niet verslechteren als gevolg van de ontwikkeling, het zgn. standstill beginsel. Voor dit project is toetsing aan de bergings- en afvoernormen het belangrijkste uitgangspunt. Bij planologische omzetting geldt de maximale inspanning voor de norm van de waterberging (zie bijlage 4) met toepassing van een effectgerichte, gebiedsgerichte en marktgerichte aanpak. Het standstill beginsel betekent dat de kans op wateroverlast niet mag toenemen als gevolg van een ontwikkeling. Ontwikkelingen waarbij het verhard oppervlak toeneemt, of de vasthoudcapaciteit van een gebied op andere manieren wordt verkleind, zorgen voor een snellere afstroming van hemelwater naar het oppervlaktewater. Dit kan leiden tot wateroverlast. Versnelde afvoer door meer verharding voldoet daarmee niet aan het standstill beginsel, tenzij ter compensatie extra waterberging wordt gerealiseerd.

Figuur 5: Uitsnede hoogtekaart projectgebied

Delfland heeft de Watersleutel ontwikkeld, een rekentool waarbij op basis van een aantal relevante kenmerken van de ontwikkeling en het watersysteem wordt bepaald hoeveel waterberging moet worden gerealiseerd. Om te bepalen hoeveel waterberging nodig is om de ontwikkeling hydrologisch neutraal te kunnen uitvoeren, kan ook een modelstudie worden uitgevoerd. Voor veel ontwikkelingen, waaronder het projectgebied, kan worden volstaan met deze methode om inzicht te krijgen in de benodigde watercompensatie.

In bijlage 2 en 5 staat op basis van de gegevens in deze rapportage de uitgangspunten voor de berekening van de watercompensatie van het project:

- De huidige en toekomstige verharding van zowel terrein verharding als bebouwing;
- huidige en toekomstig maaiveldhoogte;
- maatgevend peil en gemiddelde drooglegging;
- toelaatbare peilstijging.

In onderstaande tabel staan de oppervlakten van de huidige en nieuwe situatie weergegeven.

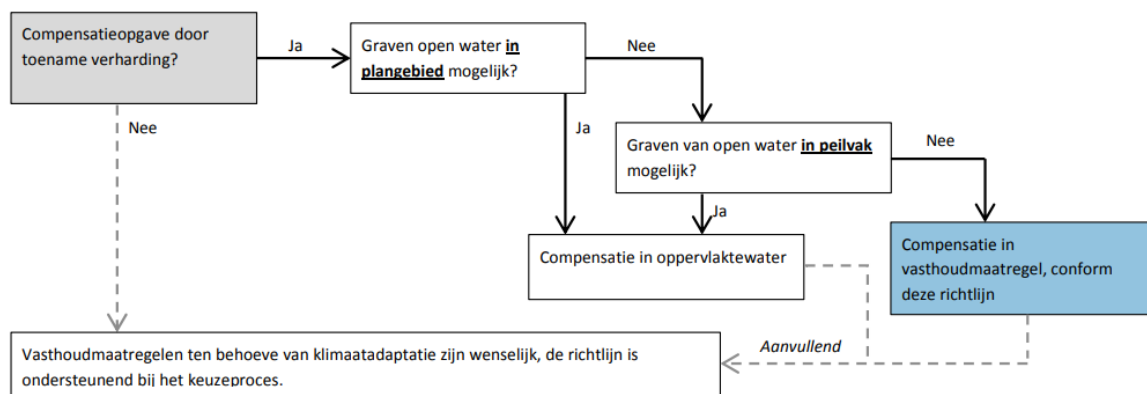
Tabel 1: Oppervlakten huidige en nieuwe situatie

	Huidige situatie	Nieuwe situatie
Totaal oppervlak	3.988 m ²	3.988 m ²
Verhard oppervlak	3.490 m ²	2.238 m ²
Onverhard oppervlak	498 m ²	1.758 m ²

In het nieuwe bestemmingsplan is 347 m² Tuin en 234 m² Groen opgenomen (zie bijlage 2). Het overig onverhard oppervlak is gesitueerd tussen de woningen. Als gevolg van de afname van verharding (zie tabel 1) is er geen compenserende wateroppervlak nodig (zie bijlage 5).

Zorgplicht

De initiatiefnemer dient maatregelen of voorzieningen te treffen om te voldoen aan de zorgplicht. Hierbij kan onderstaande stroomschema gebruikt worden om tot de goede maatregel te komen.

Figuur 4: Stroomschema toepassen van vasthoudmaatregelen (Bron: Richtlijn toepassen vasthoudmaatregelen ter compensatie van verharding in het watertoetsproces, Delfland)

In bovenstaande stroomschema wordt ook naar klimaatadaptieve maatregelen verwezen. Wateroverlast door hoosbuien is een steeds vaker voorkomend probleem. Om overlast te kunnen voorkomen moet water vast gehouden worden en langzaam worden afgevoerd. Hieraan kan iedereen bijdragen door bijvoorbeeld aan de volgende maatregelen te denken:

- afkoppelen van hemelwaterafvoer van het riool en dit water laten infiltreren
- platte en/of groene daken
- waterberging onder parkeerplaatsen
- waterberging in parkeerkelders
- grindkoffers onder de verharding
- in wadi's en andere vormen van groenvoorzieningen
- vijvers en watertonnen

Geadviseerd wordt dit waar mogelijk toe te passen.

3.4 Bodem en grondwater

Wanneer er ondergronds omvangrijke bouwwerken worden gerealiseerd worden, kan dit invloed hebben op de grondwaterstroming en op de drooglegging in het projectgebied en de omgeving. In dit project wordt niet beoogd om ondergronds te bouwen. De verwachting is dat er geen gevolgen voor de grondwaterstroming optreden.

3.5 Waterkwaliteit en ecologie

Het projectgebied heeft ook in de nieuwe situatie, vanwege het ontbreken van oppervlaktewater, geen directe invloed op de kwaliteit van het oppervlaktewater. De aquatisch-ecologische toestand van het oppervlaktewater blijft voor een belangrijk deel afhankelijk van de vermindering van verontreiniging van gebieden elders, zoals uitwaterende polders, overstorten van riolering, diffuse bronnen en stedelijk gebied.

Het afstromend hemelwater vanaf het projectgebied kan een gering positief effect op de waterkwaliteit hebben, indien het hemelwater wordt afgevoerd middels een gescheiden rioolstelsel. Door de infiltratie van hemelwater in de bodem kan door de bodempassage eveneens een kwaliteitsverbetering plaatsvinden van het grondwater.

3.6 Onderhoud en bagger

Het projectgebied komt ook in de toekomst niet aan het water te liggen en is dus niet aan de orde (zie bijlage 3). Het heeft dus ook geen effect op de mogelijkheid om het water of de waterkering te onderhouden.

3.7 Afvalwater en riolering

Het plan dient te voldoen aan de Leidraad Riolering West Nederland en de Leidraad aan- en afkoppelen verhard oppervlak en de Beslisboom Aan- en afkoppelen verharde oppervlakten (2003). Volgens de Leidraad Riolering en vigerend waterschapsbeleid is het voor nieuwbouw verplicht een gescheiden rioleringsstelsel aan te leggen zodat schoon hemelwater niet bij een rioolzuiveringsinstallatie terecht komt. Afvalwater wordt aangesloten op de bestaande gemeentelijke riolering. Voor hemelwater wordt de volgende voorkeursvolgorde aangehouden:

- hemelwater vasthouden voor benutting;
- water opvangen door toepassen van vegetatiedaken;
- (in)filtratie van afstromend hemelwater d.m.v. open verharding;
- afstromend hemelwater afvoeren naar (nabij gelegen) oppervlaktewater;

- afstromend hemelwater afvoeren naar AWZI.

Verder wordt ook naar par. 3.3 verwezen. Het projectgebied kan met het hemelwater en geïnfiltreerde water mogelijk met vertraagde afvoer worden aangesloten op de nabij gelegen watergang. Het overige afvalwater dient dan gescheiden van hemelwater van schone oppervlakken te worden afgevoerd naar A.W.Z.I. Harnaspolder.

3.8 Procedure

De concept waterstudie is op 7 november 2017 middels het Watertoetsportaal aan het Hoogheemraadschap van Delfland voorgelegd. Op 11 april 2019 is door het hoogheemraadschap van Delfland gereageerd op de inhoud van het voorontwerp bestemmingsplan. Deze reactie is opgenomen in bijlage 5 en verwerkt in onderhavige eindrapportage.

BIJLAGE 1

FASEN WATERTOETS

In de startovereenkomst van het Waterbeleid van de 21^e eeuw hebben de verschillende overheden afgesproken dat vanaf 14 februari 2001 de watertoets zal worden toegepast in alle ruimtelijke plannen. Op 1 november 2003 is de waterparagraaf wettelijk verplicht gesteld bij ruimtelijke procedures. In de volgende tabel zijn de fasen van de watertoets opgenomen, die door het Hoogheemraadschap van Delfland zijn vastgelegd in de Handreiking watertoets 2007.

Fasen watertoets	Processtappen watertoets	Acties watertoets	Producten watertoets
1 Initiatieffase	Informereren en proces afspraken	De initiatiefnemer van een ruimtelijk plan informeert Delfland over het voornemen De initiatiefnemer en Delfland maken procesafspraken over: overlegmomenten informatie-uitwisseling betrokken contactpersonen moment formele (bestuurlijke) wateradvies	Eventuele afspraken notitie
2 Ontwikkel- en adviesfase	Eisen, wensen en aandachtspunten	Delfland levert aan de initiatiefnemer de nodige basisinformatie en informeert over eisen, wensen en aandachtspunten vanuit waterbeheer: relevante informatie watersysteem/waterbeheer specifiek beleid en specifieke watervisies specifieke waterhuishoudkundige maatregelen specifieke knelpunten of kansen specifieke eisen, randvoorwaarden en wensen	Programma van eisen
	Reageren en meedenken over ruimtelijke oplossingen	De initiatiefnemer integreert het programma van eisen na afweging van belangen in een concept voorontwerpplan en beargumenteert de keuze in een concept waterparagraaf Delfland en de initiatiefnemer overleggen op basis van het conceptvoorontwerp Delfland reageert op het plan: is het programma van eisen juist ingepast? wat zijn de aanvullende eisen en wensen? meedenken over ruimtelijke oplossingen In deze processtap kan blijken dat aanvullend hydrologisch onderzoek noodzakelijk is. Op basis van het overleg past de initiatiefnemer zonedig het plan inclusief concept waterparagraaf aan	Voorontwerp inclusief concept waterparagraaf
	Formeel wateradvies	De initiatiefnemer stuurt het voorontwerp aan Delfland (overleg ex. artikel 10 Bro) Delfland reageert schriftelijk op het plan	Formeel wateradvies
3 Afweging en besluitvormingfase		De initiatiefnemer weegt het formele wateradvies af tegen de overige belangen en past het plan voor zonedig aan. Doel van de watertoets is dat initiatiefnemer en Delfland op dit moment overeenstemming hebben bereikt over de inpassing van water in het plan. Als dit onverhoopt niet het geval is kan Delfland besluiten de daarvoor openstaande (juridische) procedures te gebruiken (zoals indienen zienswijze en bedenkingen, bezwaar- en beroepsprocedure)	Definitieve waterparagraaf

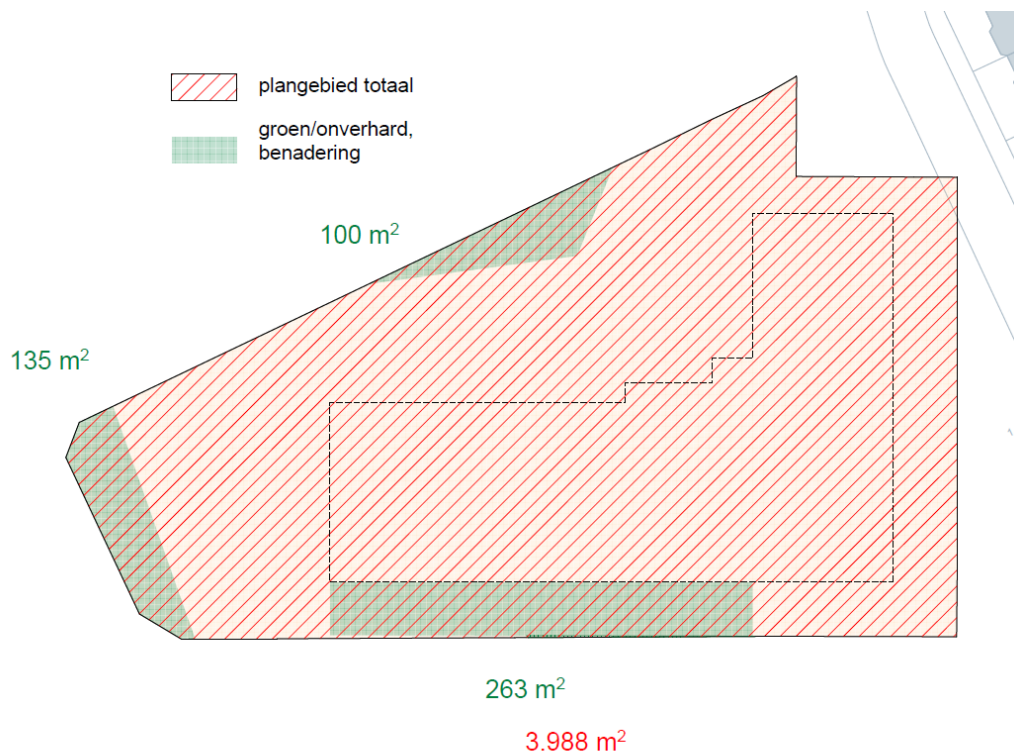
BIJLAGE 2 PROJECTGEBIED HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE SITUATIE

Huidige situatie; projectgebied Rozemarijn 1 te Wieringen

 = globale grens projectgebied, Bron: Google-maps

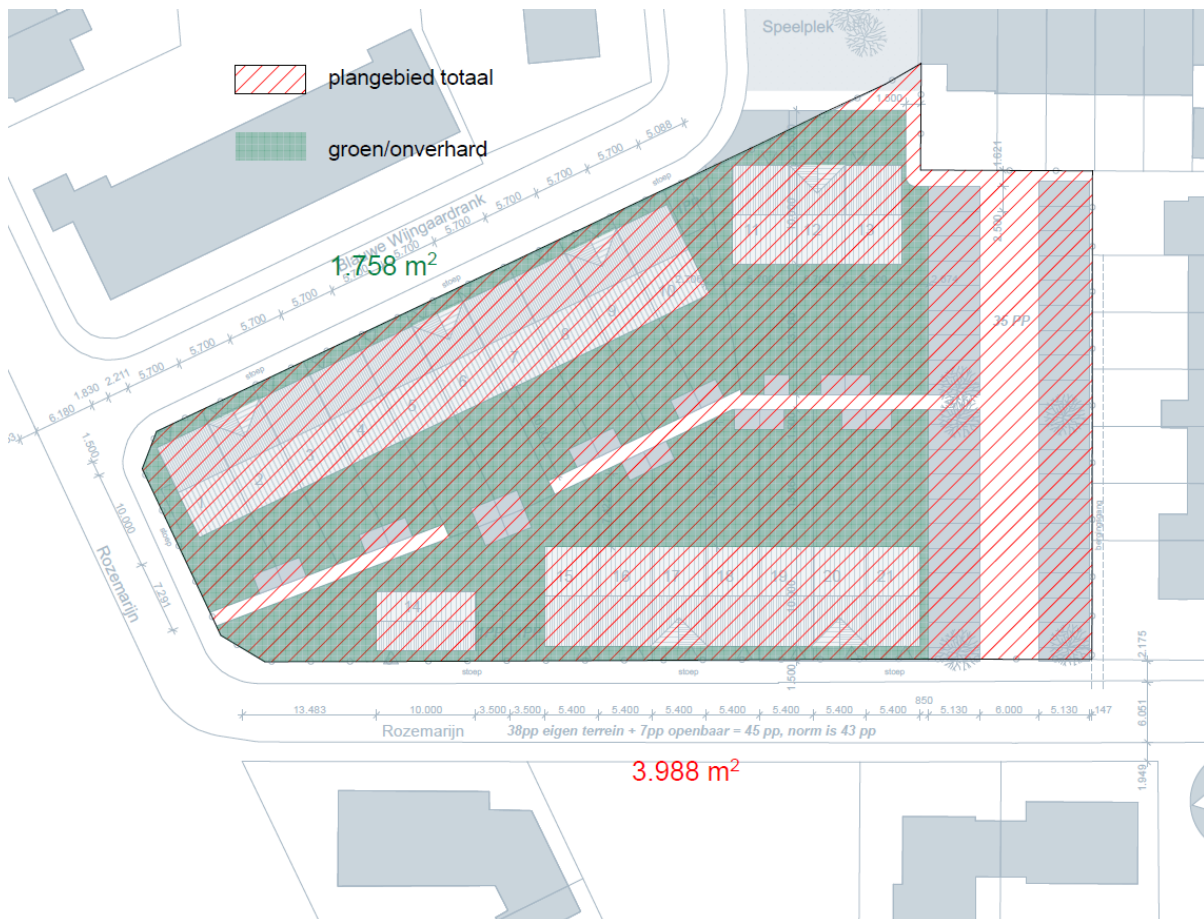
Huidige situatie projectgebied Rozemarijn 1 te Wieringen; verhard / onverhard

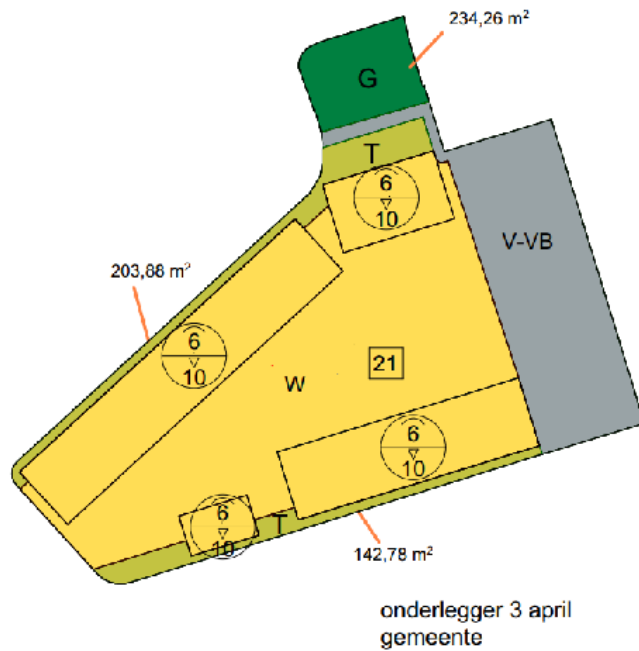
Nieuwe situatie projectgebied Rozemarijn 1 te Wieringen: indeling woningen

Nieuwe situatie projectgebied Rozemarijn 1 te Wieringen; verhard / onverhard

Nieuwe situatie projectgebied Rozemarijn 1 te Wieringen; Planverbeelding met oppervlak Groen en Tuin

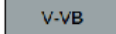
Plangebied

 Rozemarijn 1, Wieringen

Enkelbestemmingen

 G Groen

 T Tuin

 v-vb Verkeer - Verblijfsgebied

 w Wonen

Bouwvlakken

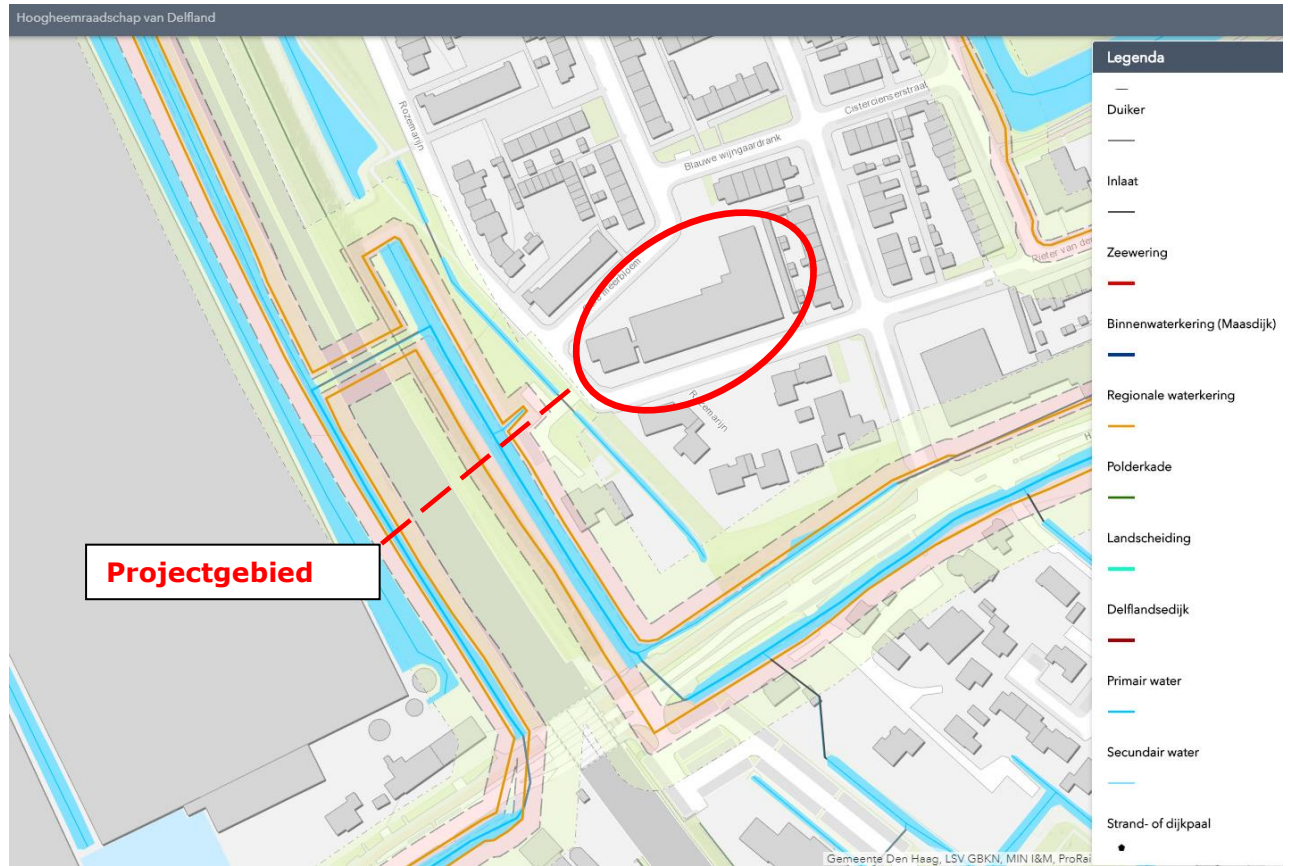
 bouwvlak

Maatvoeringen

 maximum aantal wooneenheden

 maximum goothoogte (m)
maximum bouwhoogte (m)

BIJLAGE 3 LEGGERKAART DELFLAND

BIJLAGE 4

NORMEN BERGINGS- EN AFVOERCAPACITEIT

Provinciale Waterverordening(2009)

Vanaf half juli 2014 wordt het beleid van het hoogheemraadschap van Delfland gevolgd volgens de ontwerp Beleidsnota "Beperken en voorkomen wateroverlast". Hierbij staan de normen van de provinciale waterverordening als basis. Hieronder is artikel 2.3 uit de Waterverordening Zuid-Holland (2009) letterlijk overgenomen.

Artikel 2.3 Normen waterkwantiteit

1. Met het oog op de bergings- en afvoercapaciteit waarop regionale wateren moeten zijn ingericht geldt, voor het gebied van een gemeente binnen de bebouwde kom, als norm een gemiddelde overstromingskans van:
 - a. 1/100 per jaar voor bebouwing niet zijnde glastuinbouw;
 - b. 1/50 per jaar voor glastuinbouw;
 - c. 1/10 per jaar voor het overige gebied.
2. Met het oog op de bergings- en afvoercapaciteit waarop de regionale wateren moeten zijn ingericht geldt, voor het gebied van een gemeente buiten de bebouwde kom, als norm een gemiddelde overstromingskans van:
 - a. 1/100 per jaar voor hoofdinfrastructuur;
 - b. 1/50 per jaar voor glastuinbouw en hoogwaardige land- en tuinbouw;
 - c. 1/25 per jaar voor akkerbouw;
 - d. 1/10 per jaar voor grasland.
3. Voor de toepassing van het tweede lid is wat betreft het landgebruik de situatie zoals vastgelegd in een ruimtelijk plan bepalend. Indien een ruimtelijk plan onvoldoende duidelijkheid verschaft omtrent het type landgebruik dan kan het landgebruik ook worden bepaald met behulp van het Landelijk Grondgebruikersbestand Nederland versie 5 van Wageningen Universiteit en Researchcentrum.
4. Voor bebouwing, gelegen buiten de bebouwde kom, geldt de norm van het omringend landgebruik genoemd in het tweede lid, onder b, c of d.
5. Gedeputeerde staten kunnen nadere voorschriften stellen aangaande de toepassing van het eerste, tweede en vierde lid.
6. Gedeputeerde staten stellen, na overleg met het dagelijks bestuur, een leidraad vast voor de door het dagelijks bestuur te verrichten beoordeling van de bergings- en afvoercapaciteit van de regionale wateren.
7. Gedeputeerde staten stellen, na overleg met het dagelijks bestuur, het tijdstip vast waarop de inrichting van de regionale wateren voldoet aan de in het eerste, tweede en vierde lid opgenomen normen.

Verantwoordelijkheden volgens Waterwet in het kader van de zorgplicht

Iedere perceel eigenaar heeft een zorgplicht om voor kortere of langere tijd het hemelwater dat op zijn/haar perceel valt tijdelijk vast te houden op het perceel. Met de volgende voorzieningen kan de perceel eigenaar het hemelwater opvangen:

- platte en/of groene daken
- onder parkeerplaatsen
- in parkeerkelders
- grindkoffers onder de verharding
- onder het glastuinbouwbedrijf
- in wadi's en andere vormen van groenvoorzieningen
- vijvers en watertonnen

Bovenstaande voorzieningen dienen allemaal om te voorkomen dat het afstromende hemelwater onmiddellijk, tijdens of vlak na de bui het riool- of het oppervlaktewatersysteem belast. Wanneer de perceel eigenaar alles in het werk heeft gesteld om hieraan zo goed mogelijk te voldoen, heeft de gemeente de zorgplicht om het overtollige hemelwater in ontvangst te nemen en te bergen, waarna het waterschap de zorgplicht heeft om dit overtollige water in te nemen en af te voeren via het oppervlaktewatersysteem. Wanneer iedereen hierin een maximale inspanning verricht, zal het Westland minder wateroverlast en een stuk klimaatbestendiger worden.

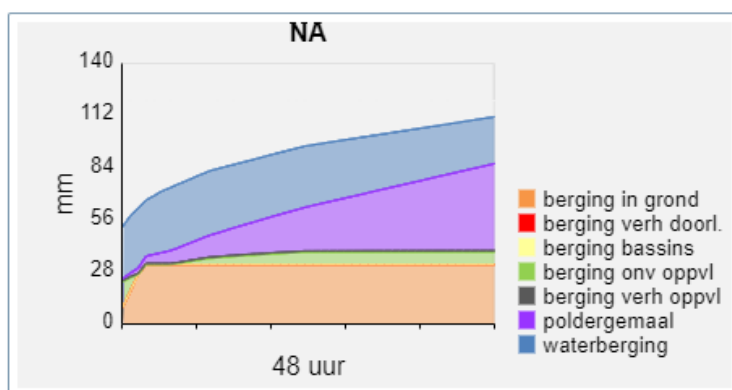
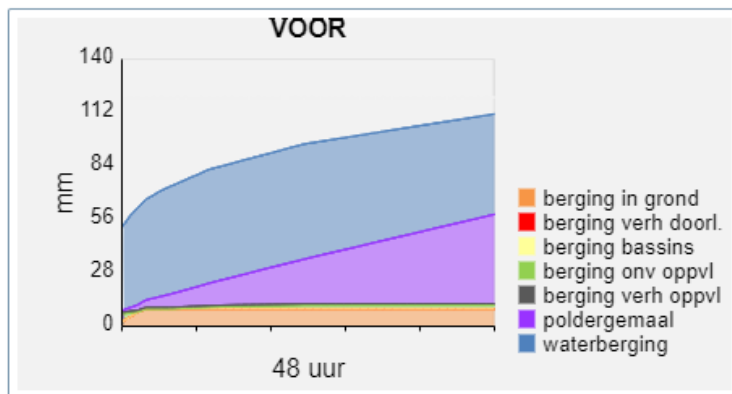
Het uitgangspunt voor het oplossen van de enorme kwantitatieve wateropgave is de trits:

Vasthouden – Bergen – Afvoeren

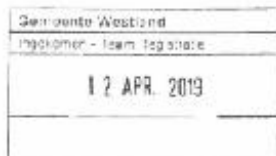
BIJLAGE 5 INFORMEEL ADVIES HOOGHEEMRAADSCHAP VAN DELFLAND

Toepassing Watersleutel

Projectnaam en datum	Wateringen, Rozemarijn 1		26/04/2019
	VOOR	NA	
type gebied	Stedelijk bebouwd	Stedelijk bebouwd	
oppervlakte plangebied	m ² 3988	3988	
Bemaling polder/boezem	Wippolder		
gemaalcapaciteit	mm/etmaal 23,4	23,4	
	mm/u 0,97	0,97	
Oppervlakteverdeling			
verhard infrastructuur/bouwning	m ² 3490	2230	
verhard doorlatend incl. bergingscoëfficiënt	m ² 0	0	0%
verhard glas	m ² 0	0	
onverhard	m ² 498	1758	
huidig aanwezig water	m ² 0	0	
Gebiedskenmerken			
gemiddeld maaiveld	m NAP 0,41	0,41	
maatgevend peil	m NAP -0,80	-0,80	
gemiddelde drooglegging	m 1,21	1,21	
toelaatbare peilstijging	m	0,25	
Waterberging			
benodigde compenserende berging	m ³		0
Vasthoudmaatregelen / alternatieve waterberging			
geplande waterberging	m ³	0	0
Oppervlaktewater			
te realiseren extra berging	m ³		0
te realiseren extra wateroppervlak	m ²		0
huidig aanwezig water	m ²		0
totaal te realiseren wateroppervlak	m ²		0

Grafieken dienen alleen ter verduidelijking van de principes.

Aan het college van burgemeester en wethouders van Westland
t.a.v. cluster Beleid team bestemmingsplannen
Postbus 150
2670 AD NAALDWEEK

U.V. BRUJF
14 maart 2019
CAG - GEBUREK
1394523
C.A.S.F.
11 april 2019

DOELWISSELS

Watersoets voorontwerp bestemmingsplan Rozemarijn 1 te Wateringen

Geacht college,

In het kader van artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening heeft u het Hoogheemraadschap van Delfland het voorontwerp van het bestemmingsplan Rozemarijn 1 te Wateringen in Westland toegezonden. U verzocht Delfland een reactie kenbaar te maken op het voorontwerp van het bestemmingsplan.

Advies

Wij geven u graag advies ten aanzien van de waterspecten in het plan. Specifiek hebben wij de volgende opmerkingen.

1. Paragraaf 3.5.2, onder thema Waterkwantiteit: In de eerste regel van deze alinea staat, dat wordt uitgegaan van 25 cm peilstijging. De maximaal toelaatbare peilstijging voor deze locatie is echter 25 cm. Ondanks dat dit vermoedelijk geen effect op een wateropgave heeft, vragen wij u dit in het kader van zorgvuldigheid aan te passen.
2. Paragraaf 3.5.2, onder thema Waterkwantiteit: Onder de tabel wordt aangegeven, dat de tuinen als volledig onverhard zijn meegerekend, maar dat dit verder geen effect heeft. Wij vragen u toch minimaal te vermelden, hoeveel m² als bestemming "Tuin" in het plan is opgenomen, zodat uit de tekst ook goed te herleiden is, dat er inderdaad geen effect is.
3. Paragraaf 3.5.2, thema Bodem en grondwater: Wij verzoeken u dit thema aan de paragraaf toe te voegen. In de paragraaf moet worden beschreven, hoe deze waterstand zich tot een mogelijke ontwikkeling van het gebied verhoudt, en of er maatregelen benodigd zijn en zo ja, welke dit zijn. Daarnaast kan het zijn, dat de ontwikkeling juist effecten op het grondwater of het watertekort heeft. Indien dit zo is, verzoeken wij u deze effecten te beschrijven. In dit concrete geval is het relevant, of er ondergrondse constructies worden gemaakt en dat de drooglegging voldoende groot is.
4. Paragraaf 3.5.2, thema Onderhoud en beggen: Wij vragen u dit thema aan de toelichting toe te voegen. Tevens vragen wij u aan te geven, of en in hoeverre de wijziging van de bestemming effect op de mogelijkheid om het water of de waterkering te onderhouden heeft. Vermeedelijk is dit niet aan de orde. In dat geval verzoeken wij u dat expliciet aan te geven.

5. Paragraaf 3.5.2, onder thema Afvalwater en riolering: Voor een vertraagde afvoer van het hemelwater zijn creatieve en efficiënte maatregelen mogelijk, zoals het ophogen van gronden, een hoger bouwpeil van woningen, open verharding ter plekke van parkeerplaatsen of water vasthouden op particulier terrein, bijvoorbeeld door middel van de aanleg van wadi's, groene daken, het afkoppelen van hemelwaterafvoer, en dergelijke. Wij vragen u deze maatregelen in de toelichting op te nemen.

Naast advisering in het kader van de watertoets over dit bestemmingsplan kan het zo zijn, dat een watervergunning of melding nodig is. Voor meer informatie over deze watervergunning of melding verwijzen wij u naar www.hhdelfland.nl/watervergunning.

Voor meer informatie of vragen kunt u zich wenden tot de contactpersoon, vermeld onderaan het voorblad van deze brief.

Hoogachtend,
Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland,
namens deze,
de Teamleider Ruimtelijke planvorming,

drs. R.M.H. Tekke

BIJLAGE 6

LITERATUUR

- Waterbeleid 21^e eeuw
- Kaderrichtlijn Water (KRW)
- Waterwet (2009)
- Nota Kaden en Waterkering vreemde Elementen (1999)
- ABC-Delfland; Hoogheemraadschap van Delfland (2001)
- Delflands Algemene Keur
- Legger Binnenwaterkering, landscheidingen, boezem- en polderkade en waterscheidingen
- Leidraad aan- en afkoppelen verharde oppervlakken
- Leidraad Riolerings West Nederland
- Beslisboom aan- en afkoppelen verhard oppervlak (2003)
- Handreiking Watertoets; Hoogheemraadschap van Delfland (2014)
- Waterkansenkaart Delfland (2004)
- Delfland op z'n breedst, meerjarig watersysteemonderzoek 1994-2002
- Beleidsregel veendijken; Hoogheemraadschap van Delfland (2008)
- Beleidsregel dempen en graven; Hoogheemraadschap van Delfland (2010)
- Beleidsregel kunstwerken in wateren; Hoogheemraadschap van Delfland (2010)
- Realiseren en intensiveren, waterbeheersplan 2006-2009, concept (2005)
- Projecten ABC-Delfland, overzicht 2007
- Provinciale Structuurvisie Provincie Zuid-Holland (2007)
- Waterverordening Provincie ZH (2009)
- Wateragenda Zuid-Holland 2012 - 2015
- Waterplan Gemeente Westland; Westlands water nu en later (2008);
- Waterplan Gemeente Westland: Programma 2012 - 2015 (2011)
- Beleidsnota "Beperken en voorkomen wateroverlast"; Hoogheemraadschap van Delfland (juli 2014)
- <http://www.bodemloket.nl>, Bodem en waterbodem informatie
- <http://www.ahn.nl> hoogtekaart Nederland
- <https://www.google.nl/maps>
- <http://hhdelfland.maps.arcgis.com>
- <http://www.ruimtelijkeplannen.nl/>
- Waterkwaliteitsrapportage 2014, Hoogheemraadschap van Delfland, (april 2015)
- Verbreed gemeentelijk rioleringsplan Westland 2011 -2015 (2011)
- Ruimtelijke plannen.nl; bestemmingsplan Kern Wateringen (25 juni 2013 vastgesteld)
- Toelichting herziening peilbesluit Wippolder, Hoogheemraadschap van Delfland (december 2014)